

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

ХЕ СЮЕФЕЙ

УДК378.011.3-051:792.8:78(043.3)

**УДОСКОНАЛЕННЯ МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ
В УМОВАХ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник доктор педагогічних наук, професор
ЩОЛОКОВА Ольга Пилипівна,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, завідувач кафедри
педагогіки мистецтва та фортепіанного
виконавства.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
РЕБРОВА Олена Євгенівна
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.
Ушинського», завідувач кафедри
музичного мистецтва і хореографії;

кандидат педагогічних наук, доцент
ЮНИК Тетяна Іванівна,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
доцент кафедри кіно-телемистецтва.

Захист відбудеться «26» червня 2019 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий «24» травня 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Вимоги часу і нова освітня парадигма України ХХІ ст. орієнтують сучасні педагогічні дослідження в різних країнах, зокрема України і Китаю, на підготовку фахівця, здатного до ефективної професійної роботи, готового до постійного вдосконалення і конкурентоспроможного на ринку праці. Важливість означених цілей підтверджується державними документами (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, «Стратегія розвитку освіти в Китаї у ХХІ ст.» та ін.).

У світлі вищезазначеного виявляється необхідність удосконалення фахової кваліфікації майбутнього вчителя хореографії у вищих педагогічних навчальних закладах з урахуванням того, що музична підготовка є важливою складовою їх подальшої професійної діяльності. Це зумовлює необхідність розробки методичного забезпечення студентів у напрямку фахової компетентності, питомою складовою якої є знайомство з різними стилями, жанрами та формами музичного мистецтва, прагнення досягти успіху в музичній діяльності, формування таких якостей як емоційність, комунікабельність, наполегливість, самостійність та ініціативність. Звернення до цієї проблеми зумовило модернізацією хореографічної освіти Китаю, пріоритетним завданням якої стало посилення художньо-естетичної спрямованості навчання майбутніх учителів-хореографів завдяки оволодінню необхідними вміннями в галузі інструментального виконавства та осмислення стильових і жанрових особливостей музичного мистецтва.

Питання хореографічної підготовки майбутніх учителів стало об'єктом спеціальних досліджень у напрацюваннях багатьох дослідників. У їх наукових працях висвітлено різні аспекти професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії: вплив музики й танців на формування духовної культури особистості (Л. Андрощук, Т. Благова, О. Бурлі, А. Готсдінер, С. Забрєдовський, Л. Роговик, М. Рожко, І. Радченко, О. Таранцева, Б. Теплов, О. Філімонова, С. Хабаров та ін.), взаємозв'язок музики і танцю в історичному аспекті (А. Іваницький, В. Холопова, Б. Яворський та ін.), мистецтвознавчий аспект (Р. Арнхейм, Б. Віппер, В. Медушевський та ін.), художньо-естетичний (О. Волкова, В. Зобова, А. Мостепаненко, Т. Юник та ін.), методичні основи музичної підготовки (Ю. Алієв, Л. Безбородова, Л. Бондаренко, О. Реброва та ін.), формування основ музичного аналізу (О. Єфімчук, І. Кравченко та ін.).

Цікавим для аналізу проблеми музичної підготовки вчителя хореографії в педагогічних університетах України став досвід хореографічної освіти Китаю, вивченню якого присвячені роботи Ван Кефена, Ван Юйкуня, Ган Сіня, Ген Лунміна, Дін Фана, Дун Сіцзю, Є Чанхая, Лі Хоуцзе, Лон Інпи, Лю Цзиня, Лян Шуміна, Сунь Цзиншеня, Сюй Ченбея, Сяоюя, Хе Чжихао, Цао Яна, Цзя Цзогуана, Чжан Лічженя, Чжу Вейчжена, Юй Пина та інших.

Відзначаючи безперечну цінність проведених у цій галузі досліджень, варто зазначити, що проблема вдосконалення музичної підготовки майбутніх

учителів хореографії досліджується здебільшого побічно. Так, у сучасних наукових дослідженнях приділяється увага лише окремим аспектам окресленої проблеми, зокрема ролі музики в балеті (О. Зінич, С. Катоніна, В. Константинова та ін.), читанню нот з листа на початковому етапі музичної підготовки вчителя хореографії (Р. Верхолаз, О. Ярошенко та ін.), а також формуванню індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії (Л. Андрощук та ін.).

Вивчення наукових джерел, нормативних документів, аналіз практичного досвіду підготовки майбутніх учителів хореографії показав, що традиційний підхід не враховує можливості інтегративного впливу музичних дисциплін та поетапно-ейдетичної організації навчання студентів. Виявилися суперечності між:

- соціальним замовленням щодо якісної професійної підготовки майбутніх хореографів із вищою освітою і недостатнім рівнем сформованості у майбутніх учителів хореографії музичної підготовки для подальшого підвищення рівня їх професійної компетентності;

- необхідністю формування музичної підготовленості майбутніх учителів хореографії та недостатньою розробленістю відповідного навчально-методичного забезпечення означеного процесу;

- тенденцією підвищення запиту студентської молоді на отримання якісної вищої освіти та недостатнім рівнем музичної підготовки студентів спеціальності «Хореографія» на етапі набуття професійних умінь і навичок.

Розв'язання виявлених суперечностей, актуальність проблеми, її теоретичне та практичне значення, а також об'єктивні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів хореографії зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: *«Методика удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в умовах вищої педагогічної освіти»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідницької роботи кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів мистецтва». Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 8 від 07 квітня 2015 р.)

Мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методичні засади удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії.

У відповідності до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан дослідження проблеми в психолого-педагогічній літературі та мистецтвознавстві.

2. Охарактеризувати зміст музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.

3. Обґрунтувати структуру музичної підготовки майбутніх учителів хореографії, визначити критерії та рівні її сформованості.

4. Визначити підходи, принципи та розробити педагогічні умови удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії.

5. Розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити методичну модель удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії.

Об'єкт дослідження – система фахового навчання майбутніх учителів хореографії у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – методичні засади удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії.

Методи дослідження. Для досягнення мети, розв'язання поставлених завдань використано комплекс методів дослідження: *теоретичних* - аналіз, узагальнення теоретичних положень і підходів щодо взаємозв'язку музики і танцю в історичному культурному дискурсі; *емпіричних* - порівняння й узагальнення результатів педагогічного експерименту; метод сходження від абстрактного до конкретного для дослідження сутності феномена музичної підготовки; *діагностичні* - анкетування, тестування, інтерв'ю, опитування, бесіда, дискусія – для експериментальної перевірки змісту, форм та методів музичної підготовки студентів; прогностичні: спостереження, моделювання – для удосконалення музичного навчання майбутніх учителів хореографії та виявлення рівнів сформованості визначених компонентів музичної підготовки; експериментальні: констатувальний та формувальний експерименти – з метою перевірки ефективності методики удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії; праксиметричні методи: аналіз діяльності; *статистичні* – для опрацювання, узагальнення, кількісного та якісного аналізу отриманих даних, встановлення статистичної значущості результатів дослідження.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукові принципи пріоритетності гуманістичних цінностей, зв'язку теорії з практикою, індивідуалізації та диференціації, самопізнання та саморозвитку, комплексності науково-педагогічного аналізу, системності та послідовності в набутті знань; а також класичні та сучасні надбання вітчизняної і зарубіжної філософії освіти, педагогіки, психології, культурології (Н. Ничкало, О. Олексюк, А. Семенова, В. Смородський, С. Совгіра, А. Сохор та ін.); концептуальні положення про підготовку фахівців хореографії (Т. Благова, Н. Бордовская, Е. Валукин, Ю. Гамалей, П. Дрозда, Л. Маслова та ін.); дослідження з проблем психології танцю (А. Реан, Л. Роговик, С. Розум та ін.); впровадження інноваційних освітніх технологій (О. Грищенко, О. Гулай, Р. Гуревич, В. Давидов, І. Дичківська, Л. Елагина, Р. Захаров та ін.); формування художньо-естетичного досвіду, пластичності, емоційності майбутніх учителів музики і хореографії (Л. Бондаренко, О. Брег, О. Зінич, С. Катанова, В. Константинова, І. Кравченко, Л. Макарова, В. Орлов, Т. Сердюк та ін.).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

вперше обґрунтовано структуру музичної підготовки вчителя хореографії,

що дозволило визначити компоненти (мотиваційно-когнітивний, емоційно-ціннісний, творчо-виконавський) та рівні сформованості (високий, середній, низький) означеного феномена; розроблено педагогічні умови удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії; розроблено та обґрунтовано складники моделі удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії (мета, принципи, наукові підходи до розв'язання проблеми, навчально-методичний супровід, педагогічні умови, які впливають на удосконалення музичної підготовки студентів, критерії та показники сформованості її компонентів, результат дослідно-експериментальної роботи);

уточнено теоретичну сутність поняття «музична підготовка майбутніх вчителів хореографії», яке розуміється як професійно-значуща здатність майбутнього вчителя хореографії, що включає: 1) сукупність мотивів, адекватних цілям та завданням педагогічної діяльності майбутнього вчителя хореографії; 2) усвідомлення сутності музичної підготовки та вміння здійснювати музично-теоретичний аналіз виконуваного твору; 3) готовність майбутнього вчителя хореографії до творчо-виконавської діяльності;

удосконалено навчально-методичний супровід музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії для вищих навчальних закладів;

подальшого розвитку набули положення щодо оптимізації процесу удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії за допомогою створення інформаційного навчального середовища.

Практичне значення одержаних результатів дослідження визначається тим, що зміст, форми і методи формування музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії в процесі музичної підготовки експериментально перевірені й можуть бути впроваджені в практику сучасних ВНЗ. Розроблено навчально-методичний супровід музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії для вищих навчальних закладів. Теоретичні та прикладні висновки і рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані в: науково-дослідній роботі – для подальших наукових розробок методологічного інструментарію щодо музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії для вищих навчальних закладів; науково-практичній роботі – у процесі формування методологічних засад музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії в Україні та їх практичного втілення в практичному застосуванні при розробці наукових програм; навчально-методичній роботі – при викладанні навчальних дисциплін та для підготовки підручників, навчальних посібників і навчально-методичних матеріалів з проблематики підготовки майбутніх вчителів хореографії.

Матеріали дослідження можуть бути використані викладачами вищих навчальних закладів у процесі музичного навчання студентів і мати застосування в подальших дослідженнях проблем професійної підготовки студентів спеціальності «Хореографія».

Апробація і впровадження результатів дослідження. Основні положення і результати дисертаційного дослідження були представлені на наукових конференціях різного рівня, зокрема *міжнародних*: II Міжнародна

науково-практична конференція «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи» (Умань, 2015 р.), II Міжнародна конференція молодих учених та студентів «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства» (Одеса, 2016 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку науки» (Київ, 2017 р.), III Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку освіти» (Львів, 2017 р.); *всеукраїнських*: Всеукраїнська науково-практична конференція «Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті Європейських та Світових тенденцій» (Київ, 2017 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція «Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи» (Кривий ріг, 2017 р.).

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/809 від 22.05.2018 р.), Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка № 1-117 від 11.02.2019 р.), Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (довідка № 05/311 від 04. 2018 р.).

Публікації. Результати дослідження відображені в 19 одноосібних публікаціях: 9 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному виданні, 9 статей та тез у збірниках наукових праць та матеріалах науко-практичних конференцій.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел (всього 209 найменувань), 10 додатків. Робота містить 3 рисунки та 14 таблиць. Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінки, з яких основного тексту – 175 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** подано загальну характеристику роботи, обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, визначено мету, об'єкт і предмет дослідження, сформульовано завдання роботи, розкрито теоретико-методологічні засади та подано стисло характеристику використання методів дослідження, висвітлено наукову новизну і практичну значущість дисертації, наведено відомості щодо апробації та впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** – «*Теоретико-методологічні основи музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії*» - систематизовано теоретичні висновки вчених різних галузей знань в історичному аспекті стосовно нерозривного взаємозв'язку між музичним і танцювальним видами мистецтва та певними етапами їх становлення. Наукові праці свідчать, що у своєму історичному розвитку музика часто використовувала танцювальні ритми, які наділяли її конкретною, наочною образністю. Вона ставала більш виразною, насичувалася життєвою енергією, тому композитори постійно втілювали у своїх творах ритми танцю, зверталися до скарбниці танцювальної народної музики для створення інструментальних та вокальних творів.

На основі аналізу наукової літератури встановлено, що специфічні особливості, сформовані в хореографічному мистецтві в часи Середньовіччя та епохи Відродження, обумовили розвиток різних музичних жанрів і знайшли відображення у творчості багатьох композиторів наступних епох. Відтак, багаті танцювальні образи, які знайшли високе визнання в класичній музиці, набули неоціненного значення у світовому мистецтві.

У контексті проведеного дослідження звернено увагу на китайські національні традиції в галузі хореографії, які мають тривалу історію. Вони увібрали в себе народні основи танцю, придворні танці, мистецтво китайської опери, елементи бойових мистецтв і китайської філософії. Розвиток китайських національних традицій хореографії відбувався від покоління до покоління, від однієї історичної епохи до іншої. Саме тому в своєму сучасному вигляді вони представляють комплекс традиційних основ, оформлених у струнку систему, вивчення та збереження якої належить до пріоритетних наукових напрямів для Китайської Народної Республіки.

Орієнтуючись на погляди видатних китайських мислителів визначено, що основними особливостями китайської хореографії є: 1) танцювальна форма, яка традиційно в китайському сценічному та національному китайському танцях представлена рухом по спіралі і колу; 2) симбіоз елементів бойового мистецтва, акробатики, релігії і традицій китайського народу; 3) особливе підкреслення рухів рук і положень пальців, а також координація очей-рук у танцівників під час виконання китайського танцю. У китайському танці повинні бути присутніми три загадкові для західної людини елементи китайської філософії: цзин (концентрація), це (протягом енергії) і шень (дух). Ці естетичні поняття прийшли в танець з трьох основних релігій Китаю - даосизму, конфуціанства і буддизму, які становлять культурну основу китайської цивілізації.

З'ясовано, що на сучасному етапі розвитку хореографічної освіти проблема підготовки майбутніх учителів виступає об'єктом спеціальних досліджень у працях Л. Андрощук, Т. Благової, О. Бурлі, С. Забрєдовського, М. Рожко, І. Радченко, Т. Сердюк, О. Таранцевої, в яких розкриваються особливості фахової підготовки студентів-хореографів, підкреслюється важливість розвивати у студентів базові творчі здібності, формування педагогічних умінь і навичок, а також навчання вмінням створювати власний хореографічний продукт. У зв'язку з цим у дослідженні проведений аналіз предметного поля дисциплін фахового циклу «Гра на музичному інструменті», «Основи історії та теорії музики», «Аналіз музики в хореографії», який дав змогу виявити значення кожної з цих навчальних дисциплін для удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.

Встановлено, що музика і танець у співвідношенні один до одного складають контрапункт. Мелодична сторона музики впливає на вибір танцювальних рисунків, метро-ритмічна – на вибір руху. Інтенаційна, темброво-фонічна картина музичного твору дає можливість виявити й підкреслити характерні риси танцюючих персонажів. З урахуванням особливостей танцювальних рухів Ф. Лопухов сформулював чотири принципи

взаємозв'язку музики і танцю: „танець під музику”, „танець навколо музики”, „танець на музику” і „танець в музику”. На думку вченого, ці принципи так або інакше знаходять свою реалізацію в драматургічній композиції хореографічного твору. Через ритм, стиль епохи і характер народу музика стимулює фантазію балетмейстера під час побудови танцювальних образів. Вона надихає своєю виразністю на розуміння теми танцю через асоціативне сприйняття, народжує образ в уяві, оживляє хореографічний текст.

Обґрунтовано, що зв'язок між музикою і танцювальними рухами не обмежується тільки узгодженістю загального характеру. Розвиток музичного образу, зіставлення контрастних і схожих музичних побудов, особливості ритмічного рисунка, динамічних відтінків, темпу – все це може відобразитися в русі. Рух допомагає повніше сприймати музичний твір, який, в свою чергу, надає йому особливої виразності. У цій взаємодії музика займає провідне положення, а рух стає своєрідним засобом виразності художніх образів. На основі цих загальних положень у дослідженні представлений зв'язок засобів виразності музики і хореографії.

З'ясовано, що накопичення знань про узгодження музичних творів із системою рухів у танці має на меті формування в майбутніх вчителів-хореографів вміння передавати емоційний та ідейний зміст музичних творів засобами хореографії для створення танцювального образу. Музика спирається на виразність інтонацій людської мови, а хореографія – на виразність рухів людського тіла. Спільність образної природи створює можливість поєднання музики і хореографії в єдиний художній твір. Таким чином, вивчення особливостей взаємозв'язку хореографічних та музичних знань у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя-хореографа дозволить йому професійно моделювати всі компоненти хореографічного образу.

Доведено, що музична підготовка майбутнього вчителя хореографії у ВНЗ України залежить від різних аспектів: знання теорії та історії музики, вміння грати на музичному інструменті, володіння навичками читання нотного тексту, вміння проводити музичний аналіз (визначати жанр, аналізувати музичну форму, визначати засоби виразності музики та хореографії) з метою хореографічної інтерпретації народного, бального, класичного та сучасного танців. Особливо важливим для майбутнього вчителя хореографії є відчуття взаємозв'язку музики і хореографії для реалізації майбутніх фахових завдань як танцівника, так і педагога.

Аналіз науково-методичної літератури та практичного досвіду дозволив розглядати музичну підготовку як багатофункціональний процес, в якому зосереджуються величезні можливості художньо-естетичного розвитку студентів, віддзеркалюється набутий культурний і творчий досвід, відтворюються накопичені зв'язки між музикою і хореографією. Завдяки їм відбувається формування фахової компетентності майбутнього вчителя хореографії й можливість її застосовувати у творчо-виконавській діяльності.

У **другому розділі** – *«Методичні основи організації музичної підготовки вчителя хореографії»* – представлені наукові підходи щодо удосконалення

музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії, на основі аналізу та узагальнення творчої спадщини педагогів-музикантів обґрунтовано педагогічні принципи удосконалення музичного навчання студентів; розроблено педагогічні умови та класифіковано групи методів, які доцільно застосовувати під час впровадження запропонованої методики.

З огляду на багатоаспектність музичної підготовки вчителя хореографії та її функціональні завдання були визначені методологічні підходи (компетентнісний, індивідуально-діяльнісний, культурологічний, жанровий), орієнтування на які значно оптимізує процес музичного навчання. Так, *компетентнісний підхід* акцентує увагу на результатах освіти; в процесі музичної підготовки майбутніх учителів хореографії він сприяє умінню застосовувати різні музичні жанри та стилі, здійснювати відбір музичного матеріалу для його хореографічної інтерпретації. При цьому метро-ритмічні, інтонаційні, ладово-гармонізаційні, жанрово-стилістичні знання набувають статусу ключових музичних компетентностей. *Індивідуально-діяльнісний підхід* націлений на визначення та розкриття індивідуальних особливостей кожного студента, допомагає майбутньому хореографу пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися в майбутній професійній діяльності. Ефективність ідей індивідуально-діялісного підходу для удосконалення музичної підготовки залежить від його основних завдань, а саме: розвитку індивідуально пізнавальних здібностей кожного студента; максимального використання індивідуального музичного досвіду особистості. Його застосування в музичній підготовці майбутніх вчителів хореографії ґрунтується на урахуванні змісту музичних дисциплін з опорою на специфіку хореографічної діяльності. Він характеризується виявленням підсистем викладання, які функціонують у нероздільній цілісності, взаємозв'язках і взаємовпливах. *Культурологічний підхід* сприяє ефективному використанню знань з історії й теорії музики, здійсненню аналізу музичних творів для максимально повної реалізації інтересів майбутніх вчителів хореографії. Культурологічний підхід у професійній підготовці передбачає модернізацію освітніх моделей, надання їм цільової (професійної й особистісної), змістової та процесуальної, організаційної й технологічної цілісності, визначаючи вектор гуманітарної сутності освіти. Це потребує змін у структурі навчального матеріалу, внесення в нього ціннісно-сміслових елементів, нових культурних уявлень. На удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії ефективно впливатиме *жанровий підхід*, оскільки жанр виступає базовим поняттям музики. На його основі студенти вчать розрізняти і розуміти різні музичні жанри, формувати способи і прийоми застосування жанрового різноманіття в музичному і хореографічному видах мистецтва.

Обґрунтовано принципи музичного навчання студентів-хореографів, за якими відбувається їх фахова підготовка. До них належать: *принцип співвідношення усвідомленого та інтуїтивного способів пізнання*, який спирається на емоційні враження від сприйняття музичних засобів виразності; *принцип системності та послідовності*, що демонструє внутрішні та зовнішні

міжпредметні зв'язки з музичними і хореографічними дисциплінами, забезпечує поетапність засвоєння знань, а також формування умінь і навичок у майбутніх вчителів хореографії; *принцип поєднання традицій і новаторства* передбачає, що для ефективності педагогічного процесу в навчанні хореографії особливу увагу необхідно приділяти турботливому збереженню культурної спадщини народу і його традицій, а також музично-педагогічного досвіду; *принцип індивідуалізації та диференціації* враховує фізіологічні особливості кожного студента, забезпечує його повноцінний і гармонійний розвиток. До принципів мистецького спрямування належать *принцип емоційного способу музичного пізнання; принцип розвитку свідомого ритмічного чуття; принцип спрямованості на удосконалення музичної підготовки*. Дотримання запропонованих принципів та їх впровадження в освітній процес сприятиме засвоєнню музичних знань та розвитку музично-виконавських умінь майбутніх вчителів хореографії.

Враховуючи, що удосконалення музичної підготовки вчителя-хореографа належить до комплексних понять, її можна розглядати як сукупність мотиваційного, когнітивного і творчого компонентів. У цій структурі *мотиваційно-когнітивний* компонент музичної підготовки майбутніх учителів хореографії характеризується мотивацією, бажанням усвідомити образно-смісловий зміст музики та визначається пізнавальними процесами і обсягом знань (глибина, системність, стійкість). Зміст когнітивної сфери відкриває для майбутнього вчителя хореографії вільний і варіативний вибір нових знань, нових цілей, цінностей та особистісних смислів. *Емоційно-ціннісний* компонент сприяє формуванню ціннісних орієнтацій у сфері музичного мистецтва, стилем мислення і емоційним сприйняттям музичних творів, а також загальним орієнтиром у хореографічній діяльності. Сутність *творчо-виконавського* компоненту розкривається мірою сформованості інтересу до інтеграції музичних і хореографічних знань, потребою у самовираженні в процесі творчої хореографічної діяльності, прагнення до активного опанування виконавськими умінями і навичками, характером ставлення до майбутньої професії. Визначаючи ці компоненти, ми враховували, що їх формування може бути успішним тільки за умов впровадження наступних педагогічних умов: *активізація майбутніми вчителями хореографії художньо-образно сприйняття музичних творів, стимуляція мотивації до музичної підготовки, опора на життєвий, художній та музичний досвід студентів, забезпечення інтеграції музичних знань*.

Розроблена методична модель удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії включала мету, завдання, основні підходи, принципи, педагогічні умови та етапи експериментальної роботи, а також ефективні методи, форми і засоби педагогічної роботи (див. рис. 1).

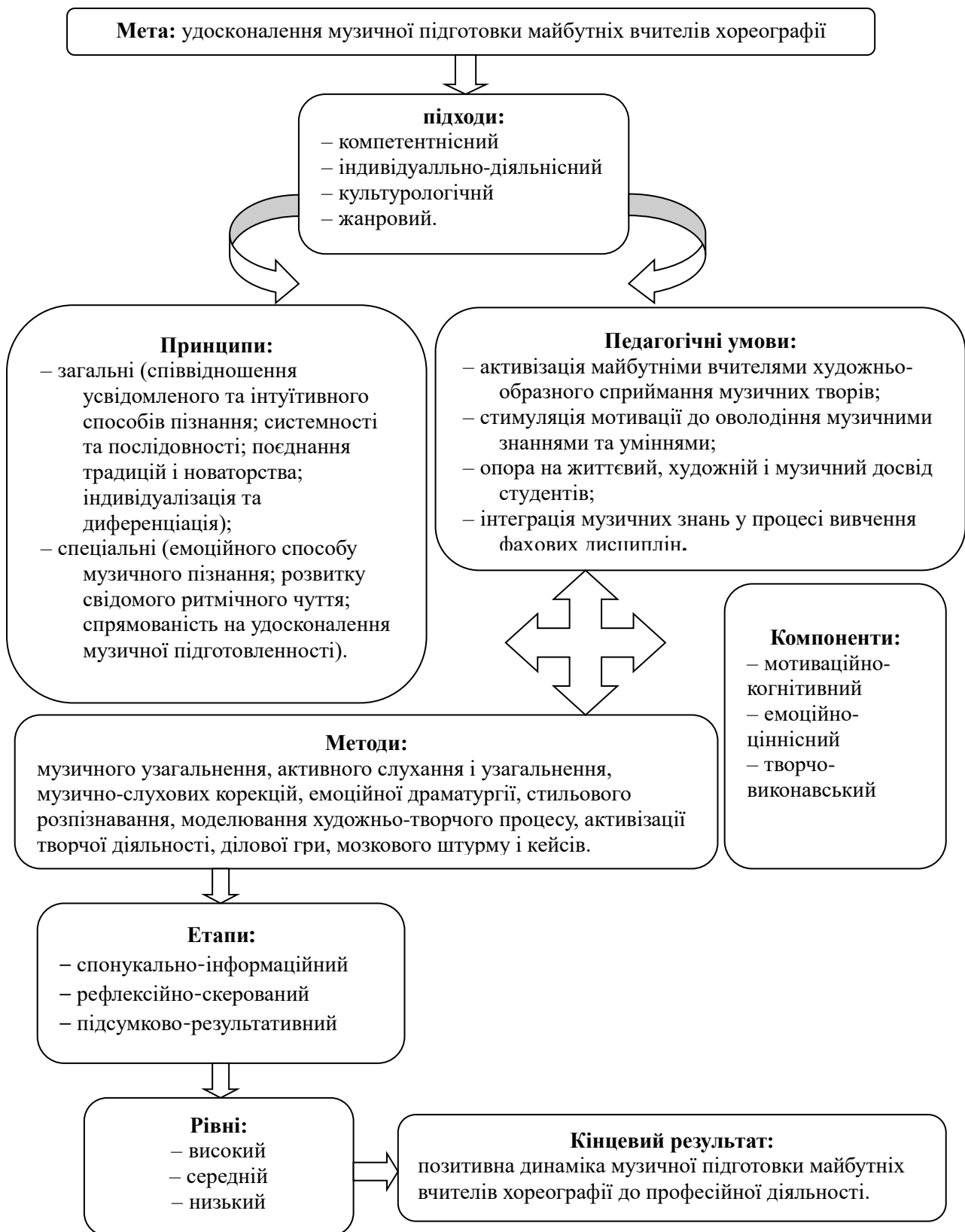


Рис. 1. Модель удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна робота з удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії» – наведено результати педагогічного експерименту (констатувальний і

формувальний етапи). Проведення констатувального етапу дозволило визначити реальний стан музичної підготовки студентів-хореографів, визначити її рівні з наведенням якісних та кількісних характеристик.

На підставі теоретичного аналізу проблеми дослідження, а також виокремлених структурних компонентів, що характеризують музичну підготовку студентів, було обґрунтовано її *критерії*: *мотиваційно-когнітивний*, який відображує ступінь оволодіння музичними знаннями в процесі навчання (показники: вияв інтересу та бажання отримувати музичні уміння та навички для хореографічної діяльності; обізнаність у стилях і жанрах музики, здатність до аналізу та порівняння); *емоційно-ціннісний* критерій визначає художнє оцінювання мистецьких творів (показник: прояв здатності емоційно відчувати та сприймати музичні твори різних стилів і жанрів, вміння естетично оцінювати музичні твори); *творчо-виконавський* критерій характеризує міру асоціативно-образного мислення і творчої уяви (показники: вміння творчо застосовувати музичний матеріал у хореографічних комбінаціях, здатність до оригінальних вирішень мистецьких завдань у процесі хореографічного навчання). На основі визначених критеріїв та їх показників було охарактеризовано низький, середній та високий рівні сформованості музичних знань та умінь майбутніх вчителів хореографії.

На констатувальному етапі дослідження зафіксовано низький рівень музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, який засвідчує, що студентам бракує мотивації до музичної підготовки, системних музичних знань та емоційного сприймання музичних творів, виконавських умінь їх відтворення на фортепіано. На основі спостережень виявлено основні причини такого результату: короткочасне заучування музичних творів на теоретичних і практичних заняттях, репродуктивне відтворення навчальних завдань, відсутність аналізу і узагальнення навчального матеріалу, творчої реалізації умінь та навичок. Саме тому визначено необхідність удосконалення музичної підготовки через спрямування мотивації студентів на підвищення рівня виконавських умінь, емоційного ставлення до музики та її опанування, збільшення обсягу музичних знань, а також розвитку музичного мислення й усвідомлення значущості музичного мистецтва в хореографічній діяльності.

На формувальному етапі експерименту впроваджено методику удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії у три етапи: спонукально-інформаційний, рефлексивно-скерований, підсумково-результативний.

Метою *спонукально-інформаційного* етапу стало набуття музикознавчої інформації як підґрунтя музичної підготовки (мотиваційно-когнітивний компонент), підвищення рівня фортепіанної підготовки, розвиток у студентів ціннісного ставлення до фортепіанного навчання та збагачення знаннями з музики у процесі її використання в хореографічній діяльності (емоційно-ціннісний компонент), набуття виконавського досвіду та його творча адаптація у хореографічній діяльності (творчо-виконавський компонент). Виконання завдань здійснювалося з використанням таких методів: мотиваційних

(обговорення, дискусії, ознайомлення з музикознавчою літературою); пояснювально-ілюстративні (коментування, ілюстрації, демонстрація музичних творів); спеціальні методи фортепіанного навчання (асоціативні зв'язки).

Другий, *рефлексійно-скерований* етап був спрямований на інтеграцію музичних знань та розвиток умінь аналізувати музичні твори, виконувати їх на музичному інструменті. Він передбачав збагачення студентів знаннями з музики в процесі її використання у хореографічній діяльності та формування виконавських навичок. Основними методами і формами роботи на цьому етапі були: аудиторні індивідуальні заняття із застосуванням методів спостереження, цілісного аналізу музичних творів, моделювання художньо-творчих ситуацій, ознайомлення з музикою різних стилів і жанрів.

Завдання третього, *підсумково-результативного* етапу спрямовувалися на оволодіння студентами способами самостійної діяльності, удосконалення організаційних і виконавських умінь, спрямування їх у хореографічну діяльність. Протягом цього етапу використовувалися: кейс-метод, який дозволяв проаналізувати ситуацію, що виникає під час конкретного вирішення питання, і виробити практичне рішення; метод мозкового штурму, за допомогою якого педагог спонукав студентів висловлювати різні варіанти щодо вирішення проблемних питань.

На заключному етапі експерименту було виявлено статистично достовірну динаміку зростання рівнів музичної підготовки студентів у процесі фортепіанного навчання в експериментальній групі порівняно з контрольною (табл. 1).

Динаміка удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії за всіма етапами формувального експерименту (у відсотках)

РІВНІ	Діагностувальний зріз		1-й проміжний зріз		2-й проміжний зріз		3-й проміжний зріз		Зміни	
Експериментальна група(27с.)										
Низький	18	66,7	16	59,3	9	33,3	2	8,6	16	58,1
Середній	7	24,7	6	23,4	10	37,1	14	50,7	7	26,0
Високий	2	8,6	5	17,3	8	29,6	11	40,7	9	32,1
Контрольна група(25с.)										
Низький	17	66,6	14	57,3	10	40,0	10	38,7	7	27,9
Середній	6	26,7	6	24,0	9	37,3	8	34,7	2	8,0
Високий	2	6,7	5	18,7	6	22,7	7	26,6	5	19,9

Порівняльний аналіз результатів констатувального та формувального етапів експерименту показав, що у студентів контрольних і експериментальних груп рівні удосконалення музичної підготовки за показниками мотиваційно-когнітивного, емоційно-ціннісного, творчо-виконавського критеріїв відрізняються. Узагальнені результати дослідження за усіма критеріями

демонструють можливість переходу студентів з низького рівня музичної підготовки до більш високого. Динаміка змін рівнів музичної підготовки в експериментальній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,7% до 8,6%, на середньому рівні від 24,7% до 50,7%, на високому рівні від 8,6% до 40,7%. Динаміка змін рівнів удосконалення музичної підготовки в контрольній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,6% до 38,7%, на середньому – від 26,7% до 34,7%, на високому – від 6,7% до 26,6%. Такі результати свідчать про те, що запроваджена методика удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії є ефективною, методологія дослідження правильною, отримані наукові результати мають важливе значення для теорії і методики професійної освіти.

Узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи показало переваги впровадження в процес навчання майбутніх вчителів-хореографів методики музичної підготовки, в основу якої було покладено експериментальну модель навчання.

ВИСНОВКИ

У дисертації представлено результати теоретичного узагальнення і практичного вирішення проблеми удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії в умовах вищої педагогічної освіти, що знайшло відображення в розробці та експериментальній перевірці педагогічних умов та методики удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії. Результати експериментального дослідження засвідчили вирішення поставлених завдань і дали підстави зробити висновки.

1. Аналіз стану дослідження проблеми музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії у вищих навчальних закладах України та за кордоном дав змогу виявити актуальність і своєчасність її дослідження з огляду на сучасні вимоги суспільства до компетентності вчителя хореографії. Узагальнення підходів науковців щодо музичної підготовки вчителів хореографії дало змогу визначити, що особливо важливим у процесі фахового навчання студентів-хореографів є формування знання про взаємозв'язок хореографічних і музичних знань. Одним із щільних взаємозв'язків у музиці та хореографії визначено засоби виразності. Зауважено, що музика як вид мистецтва має свої засоби виразності – звук, ритм, гармонія, мелодія, кожен з яких виконує певні специфічні функції. Хореографії притаманні засоби виразності, які відрізняють хореографію від музики, а саме: міміка, ритмопластика, пантоміма, пози, жести, виражальні рухи, художньо-узагальнені танцювальні рухи, вигуки, наявність танцювального тексту та рисунку танцю.

2. Дослідження предметного поля дисциплін циклу фундаментальної та науково-предметної підготовки «Гра на музичному інструменті», «Основи теорії музики» дало змогу виявити їх значення для формування музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії. Розглянуто вимоги до музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в межах системи освіти України та Китаю. Визначено, що майбутні вчителі хореографії повинні володіти знаннями

про: історію розвитку танцювальної музики та музичних інструментів різних країн; творчість композиторів, зокрема тих, які зробили внесок у розвиток танцювальної музики, музики до балетних вистав; шляхи розвитку музичної драматургії романтичних балетів та балетів радянського періоду; сучасні тенденції розвитку української та світової музики в хореографії; вміннями: здійснювати музично-хореографічний аналіз, добирати музичний супровід, визначати конструктивні закономірності музичних творів та узгоджувати їх з системою рухів у танці.

Визначено, що зміст музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії у вищому навчальному закладі залежить від різних аспектів: знання теорії та історії музики, вміння грати на музичному інструменті, володіння навичками читання нотного тексту, вміння проводити музичний аналіз (визначати жанр, аналізувати музичну форму, визначати засоби виразності музики та хореографії з метою хореографічної інтерпретації народного, бального, класичного та сучасного танців. Особливо важливим для майбутнього вчителя хореографії є відчуття взаємозв'язку музики і хореографії для реалізації майбутніх фахових завдань як танцівника, так і педагога.

3. Дослідження структури музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії створило підґрунтя для визначення й обґрунтування таких її компонентів: мотиваційно-когнітивний, емоційно-ціннісний, творчо-виконавський. Мотиваційно-когнітивний охоплює сукупність мотивів, цілей та завдань, що пробуджує в майбутніх учителів хореографії значиме ставлення до музичної діяльності; розвиває інтерес до музичних знань. Емоційно-ціннісний – визначається пізнавальними процесами і емоційним сприйняттям музичних творів, сприяє формуванню ціннісних орієнтацій у сфері музичного мистецтва. Творчо-виконавський компонент передбачає готовність майбутнього вчителя хореографії до творчо-виконавської діяльності.

Визначено, що зі структурними компонентами музичної підготовки за своєю сутністю і змістом корелюються критерії оцінювання рівнів сформованості музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, якими є: *мотиваційно-когнітивний критерій* – відображає ступінь мотивації студентів до фортепіанного навчання та художнього сприйняття мистецьких творів (показники: вияв інтересу та бажання формувати музичні уміння та навички до професії педагога хореографа; обізнаність у стилях і жанрах музики); *емоційно-ціннісний критерій* – визначає ступінь оволодіння музичними знаннями в процесі навчання й характеризується такими показниками: вияв здатності емоційно сприймати музично-теоретичні знання, вміння естетично оцінювати музичні твори; *творчо-виконавський критерій* віддзеркалює міру студентів ставлення до мистецьких творів (показники: здатність до музичного самовираження в процесі хореографічного навчання, вміння творчо застосовувати музичний матеріал у хореографічних комбінаціях). Відповідно до критеріїв та їх показників визначено рівні сформованості музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії – високий, середній і низький.

4. У процесі обґрунтування умов удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії було визначено наукові підходи до розв'язання визначеної проблеми (компетентнісний, індивідуально-діяльнісний, культурологічний, жанровий) та принципи (принцип співвідношення усвідомленого та інтуїтивного способів пізнання, принцип системності та послідовності, принципу поєднання традицій і новаторства, принцип індивідуалізації та диференціації, принцип емоційного способу музичного пізнання, принцип розвитку свідомого ритмічного чуття, принцип спрямованості на удосконалення музичної підготовленості), здійснено вибір методів навчання («мозковий штурм», кейс-методи, ділові ігри тощо) та різноманітних форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, консультації, а також різні види педагогічних практик).

Розкрито ефективність формування музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, яка забезпечується дотриманням таких *педагогічних умов*: забезпечення майбутніми вчителями художньо-образного сприймання музичних творів – уміння сприймати музику (мелодію, гармонію, емоційність виконання, музичний стиль і характер), що допомагає проводити уроки танцю з максимальною віддачею, на основі правильного використання співвідношень музики і танцю; розвиток мотивації до оволодіння музичними знаннями та вміннями – мотивування студентів у процесі музичної підготовки передбачає безперервність розвитку їхніх інтересів і бажань до якісного опанування знаннями та вміннями зі спеціальності, збереження та накопичення мистецького досвіду, прагнення ефективно застосовувати набуті компетентності, постійно підсилювати професійну діяльність новими ідеями задля культурного збагачення особистості; опора на життєвий, художній і музичний досвід студентів – використання мистецького досвіду в майбутній хореографічній діяльності передбачає переосмислення його різноманіття на основі співставлення із конкретними життєвими ситуаціями, музичними подіями, враженнями, емоціями, а також знаннями, вміннями та навичками; забезпечення інтеграції музичних знань у процесі вивчення фахових дисциплін – музична інтеграція передбачає запас знань, умінь, навичок, досвіду мистецько-педагогічної діяльності, створених на базі кількох мистецьких дисциплін і спрямованих на формування в майбутнього вчителя хореографії цілісної картини світу, художнього мислення, вміння комплексно вирішувати професійні завдання, розглядати мистецькі явища в усіх можливих відношеннях і зв'язках.

5. Розроблено й обґрунтовано методичну модель удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, основними складовими якої є: мета, наукові підходи до розв'язання проблеми (компетентнісний, індивідуально-діяльнісний, культурологічний, жанровий) та принципи (загальні та спеціальні), навчально-методичний супровід, педагогічні умови, які впливають на формування музичної підготовки, критерії (мотиваційно-когнітивний, емоційно-ціннісний, творчо-виконавський) та рівні сформованості (високий,

середній та низький), що визначають її результат – підтверджену ефективність музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.

Порівняльний аналіз результатів констатувального та формувального етапів експерименту показав, що у студентів контрольної та експериментальної груп рівні удосконалення музичної підготовки за показниками мотиваційно-когнітивного, емоційно-ціннісного, творчо-виконавського критеріїв відрізняються. Динаміка рівнів музичної підготовки в експериментальній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,7% до 8,6%, на середньому рівні від 24,7% до 50,7%, на високому рівні від 8,6% до 40,7%. Динаміка рівнів удосконалення музичної підготовки в контрольній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,6% до 38,7%, на середньому рівні від 26,7% до 34,7%, на високому рівні від 6,7% до 26,6%.

Отже, дані формувального експерименту засвідчили значні позитивні зміни в експериментальній групі, що підтверджено збільшенням кількості студентів із високим і середнім рівнем сформованості досліджуваного феномена та зменшенням кількості респондентів із низьким рівнем сформованості музичної підготовки. Виявлено, що удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії набуде більш високого рівня за умов дотримання наукових підходів та принципів; методичної оптимізації викладання музичних дисциплін через впровадження в освітній процес відповідних педагогічних умов.

Узагальнені результати дослідження за всіма критеріями продемонстрували можливість переходу студентів з низького рівня музичної підготовки до більш високого. Такі результати свідчать про те, що запроваджена методика удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії є ефективною, а методологія дослідження правильною.

Проведене дисертаційне дослідження не вичерпує всього розмаїття питань, пов'язаних із удосконаленням музичної підготовки майбутніх учителів хореографії у вищих навчальних закладах. До перспектив подальшої наукової роботи відносимо дослідження потенціалу інформаційного навчального середовища в освітньому процесі сучасних вищих навчальних закладів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях України:

1. Хе Сюефей. Акмеологічний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань: Жовтий О. О., 2015.- № 12. – С. 198- 203.

2. Хе Сюефей. Музична підготовка як складова професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць / М-во

освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. - Вип. 19 (24). – С. 80-86.

3. Хе Сюефей. Педагогічні умови вдосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в процесі фахового навчання / Сюефей Хе // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. - 2016. - Вип. 47. – С. 117-123.

4. Хе Сюефей Проблема вдосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: збірник наукових праць. Серія. Педагогіка. Вип. 3 / М-во освіти і науки України, Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка ; [голов. ред. Г. Терещук]. - Тернопіль: [б. и.], 2016. – С. 208-214.

5. Хе Сюефей. Методика вдосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2017. – Вип. 15. – С. 132– 140.

6. Хе Сюефей. Педагогічні умови як головний фактор музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Вісник Запорізького національного університету. Серія: Педагогічні науки. - 2017. – № 1(28). – С. 132-137.

7. Хе Сюефей. Діагностика сформованості музичної культури майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2017. – Вип. 16. – С. 137– 147.

8. Хе Сюефей. Аналіз засобів удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Наукові записки / Серія: Педагогічні науки. Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н.С. Савченко та ін. – Вип. 157. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – С. 240- 245.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях:

9. Хе Сюефей. Складові методики музичного навчання студентів-хореографів / Сюефей Хе // American Journal of Science and Technologies, 2016, No.1. (21) (January-June). Volume III. “Princeton University Press”, 2016. - Див. посилання: <http://www.aascit.org/journal/archive?journalId=902&issueId=9020301>

Публікації в інших виданнях, тези наукових доповідей:

10. Хе Сюефей Шляхи удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Молодий вчений. - 2016. - № 10. - С. 298-302.

11. Хе Сюефей. Дослідження з музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Молодий вчений. - 2017. - № 9. - С. 423- 428.

12. Хе Сюефей. Хід та результати дослідно-експериментальної роботи з удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Сюефей Хе // Молодий вчений. - 2018. - № 11. - С. 706-709.

13. Хе Сюефей. Взаємодія хореографічних і музичних знань у процесі фахового навчання студентів-хореографів / Сюефей Хе // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIV Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред.: Г. І. Сотська]. – Вип. 8 (12). – К.: Талком, 2017.– С.236- 238.

Матеріали науково-практичних конференцій:

14. Хе Сюефей. Акмеологічний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 22 жовтня 2015 року.- Умань, 2015. – С. 198- 203.

15. Хе Сюефей. Характеристика музичної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези II Міжнародної конференції молодих учених та студентів, Одеса, 6-7 жовтня, 2016 року, Том 1. – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2016. – С. 179- 183.

16. Хе Сюефей. Особливості музичної підготовки майбутніх учителів хореографії / Сюефей Хе // Сучасні тенденції розвитку науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 15-16 березня 2017 року. – Київ.: МЦНД, 2017. – С.79.

17. Хе Сюефей. Педагогічні умови удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії у процесі фахової підготовки / Сюефей Хе // Проблеми та перспективи розвитку освіти. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 30-31 березня 2017 року. – Львів, 2017. – С.27-30.

18. Хе Сюефей. Професійна підготовка майбутнього вчителя хореографії/ Сюефей Хе // Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті Європейських та Світових тенденцій. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 21-22 квітня 2017 року. – Київ, 2017. – С.237.

19. Хе Сюефей. Структурні компоненти музичної культури у вдосконаленні підготовки майбутніх вчителів хореографії / Сюефей Хе // Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи. Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кривий ріг, 27-28 квітня 2017 року. –Кривий ріг, 2017. – С.96-98.

АНОТАЦІЇ

Хе Сюефей. Удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в умовах вищої педагогічної освіти. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2019.

У дослідженні актуалізується проблема музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії у процесі фортепіанного навчання. Автором проаналізовано погляди науковців різних галузей знань на визначену проблему, розкрито сутність музичної підготовки студентів-хореографів, визначено критерії, показники та рівні удосконалення означеної якості. Теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено поетапну методику удосконалення музичної підготовки студентів у процесі фортепіанного навчання, в основу якої покладено принципи (інтуїтивного пізнання; системності та послідовності; поєднання традицій і новаторства; індивідуалізація та диференціація; емоційного способу музичного пізнання; розвитку свідомого ритмічного чуття та грамотності), спрямовані на удосконалення музичної підготовленості, а також педагогічні умови, що позитивно впливають на удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії (активізація майбутнім вчителям хореографії художньо-образно сприйняття музичних творів, стимуляція мотивації до музикальної підготовки, опора на життєвий, художній та музичний досвід студентів, забезпечення інтеграції музичних знань). Методика реалізується за трьома етапами: спонукально-інформаційним, рефлексивно-скерованим, підсумково-результативним, протягом яких впроваджувалися мотиваційні, пізнавальні, пояснювально-ілюстративні та спеціальні методи (моделювання художньо-творчих ситуацій, кейс-метод, метод мозкового штурму) .

Ключові слова: вчитель хореографії, музична підготовка, методика, фортепіанне навчання.

Хе Сюефей. Совершенствование музыкальной подготовки будущего учителя хореографии в условиях высшего педагогического образования. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 - теория и методика музыкального обучения. -

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2019.

В исследовании актуализируется проблема музыкальной подготовки будущих учителей хореографии в процессе фортепианного обучения. Автором проанализированы взгляды ученых различных областей знания на представленную проблему, раскрыта сущность музыкальной подготовки студентов-хореографов, определены критерии, показатели и уровни совершенствования указанного качества. Теоретически обосновано и экспериментально проверено поэтапную методику совершенствования музыкальной подготовки студентов в процессе фортепианного обучения, в основу которой положены принципы (интуитивного способов познания; системности и последовательности; сочетание традиций и новаторства; индивидуализация и дифференциация; эмоционального образа музыкального познания; развития сознательного ритмического чувства), направленные на совершенствование музыкальной подготовленности, а также педагогические условия, положительно влияющие на совершенствование музыкальной подготовки будущих учителей хореографии (обеспечение художественно-образно восприятия музыкальных произведений, направленность мотивации на музыкальную подготовку, опора на жизненный, художественный и музыкальный опыт студентов, обеспечение интеграции музыкальных знаний). Методика реализуется в три этапа: побудительно-информационным, рефлексивно-направленным, итогово-результативным, в течение которых внедрялись мотивационные, познавательные, объяснительно-иллюстративные и специальные методы (моделирование художественно-творческих ситуаций, кейс-метод, метод мозгового штурма).

Ключевые слова: учитель хореографии, музыкальная подготовка, методика, фортепианное обучение

ABSTRACT

He Xuefei. Improvement of Musical Training of a Future Teacher of Choreography in the Conditions of Higher Pedagogical Education - Manuscript.

Thesis for Candidate of Pedagogical Sciences, Speciality 13.00.02 - Theory and Methodology of Musical Education. - National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, 2019.

The research urges the problem of musical training of future teachers of choreography in the process of piano learning. The author analyzed the views of scientists of different areas of expertise on a certain problem, revealed the essence of musical training of choreographers, determined the criteria, indicators and levels of improvement of the specified quality. A staged method of improving musical training of students in the process of piano learning is theoretically substantiated and experimentally verified, which is based on the principles of intuitive ways of learning, systemacy and consistency, combination of traditions and innovation, emotional way of musical learning; development of conscious sense of rhythm and literacy aimed at improving musical preparedness), as well as pedagogical conditions

that positively influence the improvement of musical training of future teachers of choreography (activation by future teachers of choreography of artistic and figurative perception of musical works, stimulation of motivation for musical training, reliance on life, artistic and musical experience of students, ensuring integration of musical knowledge). The method is implemented in three stages: inductive and information, reflexive and directed, summary and productive, during which motivational, cognitive, explanatory and illustrative, as well as special methods (modeling of artistic and creative situations, case method, method of brainstorming) were introduced.

The analysis of the results of the research and experimental work demonstrated different levels of musical training in terms of the indicators of motivational and cognitive, emotional and value, as well as creative and performance criteria in students of control and experimental groups: mostly high and average levels of musical training were determined in future choreography teachers in experimental groups, and mean and low levels - in control groups. It has been experimentally proved that the methodology of improving the musical training of future choreography teachers is effective, the research methodology is correct, and the scientific results obtained are important for the theory and methodology of vocational training.

For the first time, the structure of musical training of the teacher of choreography was substantiated; criteria (motivational and cognitive, emotional and value, as well as creative and performance) and levels of formation of musical training of future teachers of choreography are determined; the pedagogical conditions of improving the musical training of future choreography teachers are developed; methods of improving the musical training of future choreography teachers are developed and substantiated. The theoretical essence of the concept of “musical training of future choreography teachers” *is specified*, which includes a set of motives, goals and tasks of pedagogical activity, the ability to perform musical and theoretical analysis of the work performed; readiness for creative and performing activities. Educational and methodological support of musical training of future choreography teachers for higher educational institutions *is improved*. The provisions regarding optimization of the process of improving the musical training of future choreography teachers by creating an informational learning environment were further developed.

Key words: teacher of choreography, musical training, methodology, piano learning.